

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 írt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Hétfő, február 1.

Háboru a padokban.

Kolozsvár, febr. 1.

Azt lehetne mondani: a kocka el van vetve. Azt is lehetne mondani: eldobták az utolsó sulykot. Üzenetlen háboru után megüzent háboru következik. Mit változtat az a dolgon, hogy a háboru üzent vagy üzenetlen? Valamit változtat az élők számára, de a kit a háboruban agyonlőttek, annak ugyan teljesen egyre megy, hogy nemzetközi jog szerint halt meg, vagy csak amugy.

Hát ime itt a nagyszerű »kibontakozás«, a mi helyett teljes beagabalyodás történt. Hogy kezdődött, mi a története, mik voltak az indító okai, sokat lehetne beszélni afelől, de fölösleges, mert ugyis tudja mindenki. A legközelebb fekvők okai mindenesetre az, hogy Tisza, miután békét tudott kötni a parlament legnagyobb többségével, nem tudott megbékülni tizenkét emberrel. Ha meg megint ennek az oknak a másik okát keressük, legvégső konkluzióban ott van, hogy Magyarországon a kormányelnökök nem bírnak a párttagság kötelező fegyelmén felülemelkedni. Pártemberek maradnak első államférfi korukban is s mint a példa mutatja, ez a begyökeresedett elv nem mindig hoz jó gyümölcsöket. A közaktona bünt követ el, ha alkudozik és ajánlatot tesz az ellenségnek, a vezérnek azonban ez gyakran kötelességé válik még akkor is, ha katonái másként gondolkoznak.

Hiábavaló elmékedések ezek, mert a dolgokon úgy sem segítenek. Mint Tisza sem bírt segíteni azokkal az úgynevezett vívmányokkal és nemzeti engedményekkel, a melyeket Bécsből hozott. Nem sokat értek volna még akkor sem, ha azonnal beváltották volna, miután azonban eddig beváltva semmi sincs, miután maig is csak ígértek — nem teheték azt a hatást, a melyet pedig velük elérni vélték. Mindig azt mondták, azt beszélték, hogy ennyi vívmány, annyi vívmány s nemcsak hogy nem lett belőle semmi, hanem a mit Magyarországon a miniszterelnök és a honvédelmi miniszter kijelentettek ezen nagy vívmányok felől, azokat egyenesen megcáfolták, leintették, megtagadták Ausztriában. Megtagadta Körber, megtagadta Pitreich és megtagadta a chlopy-i hadparancs.

Ilyen körülmények között fejlődött ki a mai helyzet, amely az eddiginél is kétségbeesettebb. Az erős kézzel való fenyegetés nem hat, nem hisznek benne és nem félnek tőle. Nem lehet többé a mumust játszani, mert oly sokáig játszották, hogy ma már, ha nem mumus volna az, amit mutatnak, hanem valóban az ördög, akkor sem hiszik. Beláthatatlan időkre nem tudni, hogy mikor zökken rendes kerékvágásba a magyar alkotmányos élet szekere. Dacozásra dacozás felel s a bécsi jog megaplust, mikor már otthonában is beleuntak. Megy tovább a harc, Tisza fegyvert akar cserélni, ki tudja azonban, hogy az új kard, amelyet hüvelyéből kihuzni akar, nem-e törékeny anyagból való. A világ látott már kolosszusokat, amelyek acélból voltak deréig, de a lábuk törékeny lévén, elestek s ma csak a homokból merednek elő, miként a Sphinx.

= Korodi Lutz Lajos lemondása. Korodi Lutz Lajosnak mandátuma megürsedett. Az elítelt s a büntetés elől Berlinbe menekült szász nemzetiégi képviselő lemondott mandátumáról, melyre egyébként régen eljátszotta az erkölcsi jogát akkor már, a midőn a magyar haza szentségét támadta meg, a magyar állam-essze elleni törékénységével. Igaztáért elítélte a bíróság: Ő pedig a »Kronstädter Zeitung«

című brassói lapnak tegnapi száma szerint a képviselőház elnökéhez intézett levelében tudatta lemondását a képviselőségről s így a brassói mandátum gazdátlanra vált. Reméljük, hogy az új gazda érzelmében magyar hazafias képviselő lésszen, kinek számára hasonló bukás nincsen megírva a végzet könyvében.

»Korodi Lajos országgyűlési képviselő a napokban visszakapta felségkérvényét, melyet ismeretes pere ügyében benyújtott és a melyben »királyának kegyelméhez folyamodott, mint utolsó és leghatalmasabb mentőszóhoz a nem közönséges jogítéval szemben.« A kérvényre vonatkozólag az igazságügyminiszter Korodi Lajost az illetékes főügyesség útján elutasító határozatról értesítette minden indoklás nélkül. Korodi Lajos, a ki jelenleg családjával együtt Berlinben tartózkodik, nem tudta magát elhatározni arra, hogy a szabadságvesztés reá kimért büntetésének magát alávesse és erről a képviselőház elnökét kellő indoklással értesítette. A képviselőház elnökéhez intézett ezen értesítésben azt is kijelenti Korodi L., hogy képviselői mandátumáról lemond és ezen elhatározását indokolja is.

= Választási mozgalmak Csik-Szeredán. Csik-Szeredában Molnár József elhalálása miatt nemskára új választás lesz. A választásra, mint onnan írják, máris erősen készülődik egy a hivatalos apparátus, mint a függetlenségi párt. Még jelölés egyik részén sem történt, de hír szerint, a kormánypárt egyik legerősebb kártyáját fogja kijátszani, csakhogy a kerületet valahogy el ne veszítse. A függetlenségi párt szintén teljes erővel megy bele a választásba és hogy győztesen kerüljön ki belőle az annál is inkább kíváncsún, mert hiszen jelenleg csikvármegyének, e székiek lakta helynek, valamennyi képviselője kormánypárti.

A kolozsvári Nemzeti Casino közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, febr. 1.

A kolozsvári Nemzeti Casino tegnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlését a tagok élénk érdeklődése mellett.

A közgyűlést Fekete Gábor elnök nyitotta meg kevéssel 5 óra után, szép beszéd kíséretében. Beszédéhez jóleső érzéssel konstatálja az elnök, hogy a Casinoban a társasélet egyre élénkül... A Casino feladatát képezi a nemzeti közérzés ébrentartása s a nemzeti nagycélokak társadalmi uton való előbbre vitele is. Ezért ezuttal se mulasztja el az elnök, hogy e nagy célok közül legalább egyre: a magyar ipar pártolásának kérdésére fel ne hívja a tagok figyelmét. A magyar ipar pártolásának eszméje a kolozsvári Nemzeti Casinóból indult ki, s hogy annyira célszerűvé vált már, abban a Casinonak is része van. Végül még arra az indítványra hívja fel a tagok figyelmét, mely a párbaj ellen adatott be és ezzel az ülést megnyitotta.

A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után a titkári jelentés felolvasására került a sor. Dr. Jékely Dániel terjesztette elő a nagy gonddal megserkesztett jelentést, mely hű képét adja a Casino múlt évi életének. A Casino a múlt évben 5 választmányi ülést tartott, felvett 33 új tagot, míg a régiéek közül, többnyire a városból való eltávozás miatt 14 lépett ki. A Casinonak jelenleg 320 tagja van. A február 9-én tartott választmányi ülés határozatából 500 hazai Casinót hívtak fel a magyar ipar pártolására. Rendeztek két táncestélyt és egy társasvacsorát; valamennyi kiütőnön sikerült.

A titkári jelentés után az igazgató, a pénztárvizsgáló, a leltárvizsgáló és a könyvtár vizsgáló bizottságok jelentéseit hallgatta meg és vette tudomásul a közgyűlés. Ez után 12.667 korona kiadással és ugyanannyi bevétellel megállapítván a jövő évi költség-előirányzatot az indítványokra tértek át. Elnök jelenti, hogy Kossuthy Ignác tag a múlt év február 9-én egy indítványt jegyzett be az indítványok könyvébe, a melyben a párbaj ellenzését indítványozza. Az indítványt egy bizottságnak adták ki, mely a következő javaslatot terjeszti a közgyűlés elé:

1.) mondja ki a Nemzeti Casino, hogy a párvialat, mint a sértett becsület helyreállításának módját, nem tartja megfelelőnek,

2.) hogy az egyéni becsület köztött egyrésztől, másrésztől a párvialdal való kihívás és annak el nem fogadása között semmiféle összefüggést és kapcsolatot nem lát, ennél fogva egyiktől a másikra, vagy viszont a becsületet érintő következtetést nem tartja helyesnek.

Ezekből folyólag: 3.) a Nemzeti Casino becsületsértés esetén a sértés elintézésének a törvény nyújtotta alkalmon kívül egyedül helyes módjának azt tartja, ha a felek alávetik magukat egy olyan jury ítéletnek, mely akár a Casino kebelében, akár azon kívül alakult. E jury ítéletének a Nemzeti Casino elfoglalt álláspontjánál fogva a maga egész erkölcsi súlyával ad nyomatékot.

4.) a Nemzeti Casino kebelében e célra rendezendő jury megalakításának és eljárásának szabályozása tárgyában választmánya által részletes szabályokat dolgoztat ki.

Az indítványt, illetve a javaslatot a közgyűlés elfogadta s a jury megalakításával és eljárás szabályzatának elkészítésével a választmányt bízta meg.

Végül a tisztújítást ejtették meg. A tisztikar így alakult: Elnök: Fekete Gábor. Alelnökök: Farkas Lajos dr., Dobai Antal. Igazgató: Incze Gerő. Jogtanács: Molnár Sándor. Titkárok: Dr. Jékely Dániel, Grósz József. Pénztárnok: Dr. Novák István. Gazda: Dr. Rohonczy Lajos. Könyvtáros: Gálfi Lőrinc.

Be kell rukkolni!

A póttartalék második sorozata

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, február 1.

Megint egy szomorú alkalomból a póttartalékosokról beszélünk. Ma hétfőn, február hónap első napján felváltják a most szolgálatot végző katonákat és így természetesen újabb sorozatnak kell bevonulnia. Azokat hívták be most, a kiket két évvel ezelőtt képezték ki katonának.

A maradék obstrukció — ki hitte volna? — áldást is tudott teremni és boldogságot. Tíz- és újabb tízezer ember boldogsággal és lelki örömmel teli rohan majd haza, övéhez, a kik közül sok ezren éhezve, fáza, sirva várják a családfelelőt, a kenyérkeresőt. Micsoda öröm volna be sok ezer hullékba, a hol hosszú heteken keresztül csak a nyomorúság és szomorúság volt otthon. S az öröm rövid perceiért az emberek szívesen elfelejtik a keserűség hosszú heteit...

De persze: a hány rövid öröm, ugyanannyi hosszú bánat. A hány ember kiszabadul, ugyanannyi bevonul; a hány család visszakapja a kenyérkeresőt, ugyanannyi elveszti.

A nyomorúság maga megmaradt, csak a nyomorgók változnak.

S ezuttal nemcsak szegény kézműveseket, napzámosokat, kis embereket ér a csapás, a kiknek, sajnos, már van némi gyakorlatus a nyomorgásban, de szomorú és váratlan veszedelem nehezedik nagyszámú állami tisztviselőre is.

A ma bevonuló póttartalékosok között néhány ezer állami tisztviselő is van s ezeknek a mostani behívás valóságos katasztrófát jelent. Szabály ugyanis, hogy az állami hivatalnok arra az időre, a mikor nyolc heti kiképzésre behívják katonai szolgálatra, megkapja rendes járandóságait, további szolgálat idejére azonban természetesen nem kap és nem is kaphat fizetést. A most bevonuló tisztviselők már mind kiképzett póttartalékosok, a kiknek ezek szerint nem jár semmiféle fizetési díj vagy pótlék. Ők már élvezték azt a kedvezést, a mit a szabályzatok biztosítanak nekik s hogy most külön javadalmazást vagy kedvezést kapjanak, arra se mód nincsen, se fedezet.

Bevonulnak hát ma katonának. Téli viz idején. S fizetésük nincs. Jövedelmük nincs. A családjuk otthon marad, az asszonyok, a gyerekek. S egy garas sem lesz a házból. A tisztviselőnek nincs annyija, hogy

félretegyen, pénzt gyűjtsön, vagyont szerezzon.

Hja, öröm az élet és hasznos a fiók-obstrukció...

Kereskedősegédből — betörő.

(Az aradi üzletek fosztogatója.)

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, febr. 1.

Az aradi rendőrség jó fogást csinált tegnap délután. Elfogott egy veszedelmes és vakmerő betörőt, a ki már két év óta sorra látogatja az aradi kereskedéseket és a hol valami készpénzt talált a házipénztárban, azt magával viszi.

Ezelőtt mintegy két héttel az aradi Auszterweil Zsigmond-féle divatárúzetben déltájban, mikor a személyzet ebédelni ment, egy ismeretlen betörő az udvar felé eső üvegajtót betörve benyomult és a készpénztárból nyolc- és tizenkoronát elloptott. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, a hol a legszelebbekről nyomozást indították meg a tettes kiderítése céljából. Akkor az összes lapok megírták az esetet és a betörő jobbnak látta néhány napra félbehagyni a működést.

Pár nap múlva, január tizenkilencedikén Meer Mór és fia aradi festékkereskedő cég tett feljelentést, hogy valaki ugyancsak az udvari üvegajtón keresztül az üzletbe behatolt. Itt azonban az a szokás, hogy a készpénztárt délen is kiüritik és így a betörő csupán az ajtóüveg eltörése által keletkezett kárt okozta. Huszadikán, ugyancsak délen és ugyancsak a fenti két esetben leírt módon Lengyel testvérek kereskedésébe tört be az illető, ellopva a fiókban tartott aprópénzt, három koronát. — Azután egy hétig pihent a barátságos üzletlátogató, huszonhetedikén azonban szükségét érezte a további munkának. Betört tehát az Erber és Fleischmann-féle rőföskereskedésbe és harminckét koronát vitt magával. — Két napi szünet után, tegnap déltől a Szabó Albert üvegkereskedését látogatta meg, de mivel a házbeliek megneszelték a dolgot, jónak látta idejekorán megugrani, mielőtt még a pértárhoz jutott volna. Az utolsó betörést is ugy követte el, mint az előbbieket fényes nappal.

Az erélyes nyomozás végre tegnap délután meghozta a gyümölcsöt. A vakmerő és ügyes betörőt, aki a rendszeres hajsza dacára is kisiklott az üldözők kezeiből tegnap délután öt órakor Valenta József és Rónay István detektívek a Trombita-utcában elfogták. Az illető Barna Gergely aradi szűletű tizenhét éves foglalkozás nélküli egyén. Valaha kereskedősegéd és pincér volt, azonban a tisztességes munkára nem volt hajlama, tehát gazságokra adta a fejét. A fiatal gyereknek életörténete valóságos bizonyítéka a Lombroso elméletének: ez az ember szűletett gonoszlevő.

Most egy esztendeje még Preisach Vilmos kereskedésében volt alkalmazott. Onnan azonban valami apró lopás miatt elbocsátották. Alig mult el egy hónap és Barna máris újabb gazságot követett el: Görömbel István albiró lakásáról egy csomó ruháneműt lopott. Ezen azonban rajtavesztett s ebben az ügyben még most is folyik ellene az eljárás.

Ezután Brádra ment pincérnek, de csakhamar visszakért Aradra, ahol először a központi vendéglőben kapott alkalmazást. Itt egy Novotny nevű borfűtől 160 koronát lopott, de ekkor nem bizonyult reá a dolog. Azután a Vadászúti sörcsarnokba lett pincér. Megbizhatatlansága miatt azonban innen is elbocsátották.

A betörő igen tisztességesen öltözött ember, akinek az arcáról azonban mindent le lehetett olvasni, csak jót nem. A pénzt részint elmulatta, részint nyakkendőre, keztyűre és egyéb piperecikkekre költötte. Kihallgatása után a rendőrség letartóztatta és átkísérte az ügyesség fogházába.

Krivány és Bóhm.

Két sikkasztóról.

Kolozsvár, febr. 1.

Ismét aktuális lett most ez a két név, azoknak a híreknek kapcsán, a melyek az aradi törvényszék fogházából szivárognak ki e két sikkasztóról. Krivány is, Bóhm is

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Negyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

sulyos, talán halálos beteg s mindkettőjük élete csak vegetáció immár.

Bóhm Adolf tüdőbeteg. Állapota már tavaly is oly sulyos volt, hogy ügyének föltárgyalását két ízben is el kellett halasztani. A tárgyaláson szinte kinosan hatott magatartása, alig állott a lábán, a hangja gyenge, mégtörött volt, úgy hogy a bírák is alig hallották vallomását. A három napos tárgyalás igazlmai pedig végleg kimerítették, úgy, hogy mikor az ítéletkihirdetés után visszavezették cellájába, óráig ájultan feküdt. Hetekig aztán el se hagyta az ágyat s azóta csak lézeng, szokott helyén, a marospartii ablaknál se látják a töltésen sétálók többé. Büntetésének a végét, a három és fél esztendő aligha éri meg.

Ugyanugy van a fogház közelébenek másik kiváló kapacitása: Krivány János is. Tulajdonképen ők ketten képviselik az aradi börtönben az intelligenciát és mindkettőjük felett megkondult a vészharang. Kriványnak az állapota még rosszabb, mint Bóhm kártársáé. Ő különben az orvosi megfigyelésnek is érdekes médiuma, mert fölötte már évek óta vitázik a két törvényszéki orvos-szakértő. Az egyik szerint ugyanis Krivány hátgeringe sorvadásban szenved, míg a másik dr. ennek az ellenkezőjét állítja, hogy Kriványnak egyáltalán semmi baja sincs.

A tények az előbbi véleménynek látszanak igazat adni. Krivány Jánoson hónapok óta olyan tünetek mutatkoznak, a melyek egyenesen kizárják még annak a lehetőségét is, hogy valaha ép ember válhassék belőle. A legjellemzőbb rá nézve mindenesetre az, hogy önérejeből mozdulni se tud. Az életmódja pedig egyszerűen retentenes. Rögöl a mint felkel, az egyik börtönőr, a ki mellé van szolgálatteleire beosztva, fölsegíti az ágyában, a szó szoros értelmében feltöltözteti és az íróasztala mellé vezeti. Itt dolgozik aztán Krivány, egészen délig ir. Vádiratokat másol és a foglyok számára feliratos névtáblákat készít. Neki van tudvalevőleg a legszebb írása a rabok között. A mint az ebéd ideje elérkezik, Kriványnak az asztalára hozzák az ételt, rendesen azonban vissza is viszik úgy, ahogy hozták, alig fogyaszt annyit mint egy gyermek, holott napjában csak egyszer ékezik. Ennek ellenére kővér, ugyszólván elhízott, az arca puffadt, a mi egyáltalán nem lehet természetes.

Déltűn egy félórára ismét ledől az ágyára Krivány, hogy aztán ugyanazzal a processussal újból helyet foglaljon a széken s körmőljön estig szakadatlanul. Ez így megy már fogságának csaknem leteleje óta. Érdekes, hogy néha hetekig se hallani szavát, egyáltalán nem beszél s ha meg is szólal, néhány mondatba befoglalja hetekre a mondanivalóját. Ugy látszik, hogy ez már az energiának és életerőnek végső pusztulása.

Egy és ugyanazon végkifejlődésnek indult mindkét bűnös tragédiája, a Bóhmé is, a Kriványié is. Sorsuk között csak az a különbség, hogy az egyik munkába öli győtrő gondolatait, a másik pedig megsemmisítő tehetetlenségben várja az előjövendő nagy ismeretlent.

UJDONSÁGOK.

Pletykák a jégről.

Kolozsvár, február 1.

Napról-napra ugyszólván felkeresem a téli ruhába bújtatott sétáratlan lévő jégpályát. S mindig eltűnődöm azon: mi az oka, hogy itt Kolozsvárott a korcsolyasportnak oly kevés számú híve van. Mert akadnak kedvelők: amikor alig huszan futkosunk a jégpályán, »szűk családi körben«, mint mondani szokás.

Magában a sportban, vagy a jégpályában nem lehet a hiba. Mert mindentűt e hazában nagyon sokan korcsolyáznak és vidéki városnak alig van kiütőbb jégpályája, mint a miénk. S anélkül, hogy gáncsot keresnék, önkéntelenül is a vezetőségben kell keresnem a hibát, mert úgy látszik nem képesek a kellő érdeklődést reá terelni erre a valóban kedves sportra. Mindez pedig különösen kidom-borodik a tegnapi nap történetéből, amidőn t. i. nem gondoskodtak a délelőtti zenéről és arról sem, hogy déltűn villamlágítás mellett nyitva tartassék a jégpálya. Pedig egy vasárnapi nap, bizonyára kiszólitana a jégpályára olyanokat is, akiknek hétköznap nem igen van arra idejük. De semmibevevéssel, közönyvel nem lehet közönséget toborozni. Ennek a sportnak a kultiválása ugys teljesen az időjárás szépségétől függ. Amikor tehát megfelelő idő van, azt a vezetőségnek ki kell használni teljes mértékben. S ünnepnapon legalább megkövetelheti a közönség a szórakoztató zenét és este a kivilágítást.

Tegnap délelőtt különben szép közönség gyűlt össze a jégpályán, ami azt bizonyítja, hogy van közönség, de ezt a közönséget meg kellene tartani állandóan.
